

Forfatter: Grundtvig, N. F. S.

Titel: Udrag fra Om det attende Aarhundredes Oplysning i Salighedens Sag

Citation: Grundtvig, N. F. S.: "Grundtvigs værker", i Grundtvig, N. F. S.: *Grundtvigs værker*, Faculty of Arts, Aarhus University, s. 98. Onlineudgave fra Grundtvigs Værker: https://tekster.kb.dk/text/gv-1825_410_2-txt-shoot-idm722.pdf (tilgået 12. juli 2024)

Anvendt udgave: Grundtvigs værker

Ophavsret: Materialet er dedikeret til public domain. Du kan kopiere, ændre, distribuere og fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk dog altid at kreditere ophavsmanden.

[Læs CC0-erklæringen](#)

Det Første, som her rinder mig i Tanke, maa nødvendig være, at for tredive Aar siden hørde man i Danmark 99omtrent samme Indvending mod det kun alt for heldige Foretagende, der dengang hørde til Dagens Orden. Vel var det ikke Balle eller Guldberg der taledes saa, thi de var klarøiede nok til at indsee, at de Præster og Professorer, som grue for en Undersøgelse om, hvorvidt de lære Sandhed og især hvorvidt de lære sand Christendom, derved enten røbe en slet, eller vanære en god Sag, og at en Christen, som tænker, Forargelse kan undgaaes, har glemt, hvad Herren siger, det er nødvendigt, at Forargelser maae komme, og værst for dem selv, ved hvem de komme. Men de vare dengang faa blandt Christne, der med Balle og Guldberg havde den faste Tro, at Bibelen kunde forsvare sig selv og sine Tjenere, og derhos den klare Indsigt, at det var langt meer end al Verdens Magt formaaede, da der vil længere Arme, end selv de største Konger have, til at lukke alle Munde, da der vil meer til Tro end Læbers Ord, og noget ganske Andet til at dæmpe Tvivl end Taushed. Endeel af Præsterne, og hvem der ellers følte eller foregav Sorg over den gruelige Forargelse, det var, at udraabe Bibelen for den dummeste og latterligste, tildeels endog for den skadeligste og uanstændigste Bog, man kiendte, og at udraabe Mængden af Præsterne for de største Faare-Hoveder eller de samvittighedsløseste Hyklere, Solen beskindede, fordi de prædikede Guds Ord, efter den Augsburgske Confession, som danske Lov og deres Embeds-Eed forpligtede dem til; Disse lod sig, stundum i Lys, dog mest i Løn, forlyde med, at det var et Uvæsen, Regieringen burde hemme, enten ved reent at forbyde al Strid om Religionen, eller dog ved at sætte den Grændser: befale, den skulde føres paa Latin, eller paa anden Maade hindre de forargelige Taler fra at komme de Enfoldige og Vankundige for Øine. Man hørde ogsaa tale om, hvortil Fritænkeriet kunde og vel maatte lede, naar det udbredtes hos Mængden, man havde i Frankrig et Exempel at beraabe sig paa, der 100vel maatte kaldes saa lysende, som et ildsprudende Bjerg, og man behøvede ei engang at beraabe sig paa fremmede Exempler; thi de Fleste, hvem dengang den Augsburgske Confession var en Torn i Øiet, fulgte slet ikke, at Constitutionen af Sextenhundrede og Treds var dem endnu en større, og at begge Dele, om de maatte raade, snart skulde blive Oldsager, der neppe undtes Sted i Archiver. Under saadanne Omstændigheder var det unægtelig en svar Opgave at finde Grændsen for den verdslige Arm, men Balle fandt den uden Møje i sin Bibel, og erklærede: hvem der vil løbe Panden imod Kirke-Muren, bør have Lov dertil, men hvem der vil forgribe sig paa Staten, bør man give Troen paa dens Kraft i Hænderne; og jeg tør troe, det gjør den Danske Regiering Ære, at saa skedte: at det attende Aarhundredes Oplysning fik Lov til at vise sig i al sin aandelige Glands, Lov til at prøve Styrke med Bibel og gammeldags Christendom, men ikke Lov til at sætte Kronen paa Dyret med de mange Hoveder.